

dučevanja. Obertnija je cvetela, da nikdar prej ne tako; kupčija se je močno močno razširjevala, kar nam zadosti zagotovi, da se je ljudstvo izverstno odgojevalo.

(Dalje prih.)

Opominek za učitelja mesca vinotoka.

Ta mesec se večidel začne že šolsko leto v gimnazijalnih, rečnih in poglobitvinih ljudskih šolah. Za srečen začetek šolskega leta poje se navadno velika sv. maša z „Veni sancte spiritus“. — Ljubi učitelj, nikar ne zamudi te cerkvene slovesnosti! Misli: „Začni z Bogom vsako delo, in bo dober tek imelo!“ — Vpisovanje novih učencov naj bo navadno le o začetku šolskega leta. Tirjaj, da prvičrat pripeljejo starši, ne pa posli učence v šolo. Otroke, ki še niso godni za šolo, prijazno odpravi za drugo leto. Za otroke je dan, kadar prvičrat v šolo pridejo, kaj imeniten primerek; takrat začne se jim neka novo doba v življenji. Treba je tedaj, da je ta dan vesel in primerno prazničen. Pozveduje naj se pa tudi po otrocih, ki so za šolo godni, pa se še niso oglasili. — Iz vertov naj se konec tega mesca vse spravi, kar ne ostane čez zimo na njih.

Novice.

Bere se, da vlade tu pa tam po Nemškem, pa tudi mestno svetovavstvo na Dunaji stan ljudskih učiteljev precej zboljšujejo. V Sachsen-Altenburgu véleva nova postava, da naj se na kmetih učiteljem plača določi naj manj po 200, 230 in 260 tolarjev, v mestih pa po 200, 250 in 300 tolarjev. Dunajski mestni odbor je tudi nasvetoval, da naj se podučiteljem po 100 gold., učiteljem pa po 200 gold. na leto poboljška daje in sicer tako dolgo, da se bo popolno vredila učiteljska plača. Ta lepi zgled posnema že tudi sl. ljubljansko mestno svetovavstvo, ker je že vlani in letosi dvema učiteljema malih šol dodala k plači po 100. gold. Slava! Naj bi vsem ubogim slovenskim učiteljem kmali prišle boljše letine!

Iz Maribora. Ljubi „Tovars!“ Dolgo sem molčal, ker so me motile domače opravila. Zdaj pa ti zopet kaj lepega naznanim. — Spraševanja po naših učilnicah so dokončane, in mislim, da nismo naj zadnji v naših krajih, akoravno ni vse več tako po nemški, kakor nekdanj, ko smo dobivali sramne tablice, če smo kaj „bindisch“ govo-

rili. Zdaj bistrimo sebe in ljubo domačo mladino v domačem jeziku, pa tudi, kolikor potrebuje, jo vadimo potem tudi nemščinc. Mladina veselo napreduje in se odgoja za vse potrebno v navednem življenju. Pri nekem šolskem spraševanju je bistra deklica, Ljuboslava K., tako le govorila:

Tužna doba oj je bila
 Za slovenski lepi raj;
 Marsiktera huda sila
 Nas tlačila je tada.
 Jezik naš že staro znani —
 Cirilu, Metodu drag —
 Vedno bil na levi strani,
 Smel ni čez domači prag.
 Blaga pa cesarska volja
 Nam jezično vez zdrobi;
 Hitro loti se ga šola,
 Tud' pisarna ga časti.
 Toraj hvalo čemo peti
 Za cesarski blagi dar,
 V srcu vedno zanj goreti,
 Ki za nas mu je tak mar.
 Kličemo pa tudi slavo
 Našemu pastirju še;
Anton Martin s srečo pravo
 Srečijo naj dolgo vse! *)

Vas, ogleda prečastiti,
 Hvalimo, da varh ste nam!
 Serčno čemo vse storiti,
 Obljubili kot smo vam —
 Vi gospodje učeniki,
 Ki ste odgojali nas,
 Ste dobroniki veliki,
 Spoštovali bomo vas.
 Prosim, bod' te zadovoljni
 S tem, kar danes znali smo;
 Vse storiti čemo voljni,
 Kar nam uki kažejo.
 Blagor nam, ki smo vzivali
 Blage šole tečni kruh,
 Da bi zvesti ji ostali,
 Naj budi nas sveti dah!
 Sveti veri, domovini
 Vdani vedno bodemo,
 Zveste hčere, serčni sini
 Biti vsi obljubimo!

Tri dneve smo pri nas po deželi letosi, ako ne s hrupom in trupom, vendar v sercih obhajali, namreč: rojstni dan presvitlega cesarja, potem cesarjeviča Rudolfa in srečni prihod predrage naše matere Elizabete, presvite cesarice. Čiste serca nedolžnih otročičev so te dni pri sv. maši prosile nebeškega očeta za blagor cesarski hiši, in mislim, da so tako dobro opravile kakor marsiktere „adrese“ i. t. d. — Da se je nas pri veseli mariborski slovenski obletnici tudi učiteljev mnogo zbralo, se tako vé. Veliko čekanja je vstalo po tej pošteni veselici; pa to je tudi koristno; sedaj še le se trébi pšenica od ljulike, in marsikdo je zavoljo vseh teh nespodobnih laži postal krepek rojak. Bog vse prav stori. Dragi učitelji, le naprej za vero, cesarja in domovino!

F. Dr. Vlasténski.

Iz teržiške okolice. Nekteri bi mislil, Bog dragi znaj, kaki debeli nemškutarji se redé od slovenskih žuljev okoli Teržiča, (kteri dalječ po svetu slovi zavoljo nemškega „Sängerfesta“). Pa ni taka. Res, da v Teržiču so še nekteri, s kterimi se nikakor dogovoriti ne moremo, ali kaj hočemo? „Gedankenfreiheit“ jim nočemo in tudi ne moremo kratiti. Enkrat so jo bili pa ti nasprotniki hudo naleteli. Spravili so se bili na mládega učitelja pogl. šole, rekoči, da je začel njih otroke čisto nov jezik učiti, kterega nobeden ne razumé. „Kranjski jih mora učiti, ne pa slovenski“, s temi besedami so ga k fajmoštru tožit prišli. Gosp. fajmošter učitelja pokličejo. Ta pride v imenovano družbo in prinese zapovedane knjige za vse razrede saboj, jim napise pokaže, ter pravi da, kadar bojo prišle bukve

*) Žalibog! to serčno vošilo pridne deklice se ni spotalo.

z napisi „kranjska gramatika“, „kranjsko berilo“, „kranjska računica“ i. t. d., takrat bo tudi on otroke „kranjski“ učil, zdaj pa še ne. To so mi v Teržiču pametni ljudje pripovedovali. Ali ni to smešno? — 2. septembra bita je skušnja v Krizah. Nazočih gg. poslušavcov bilo je dovolj za to šolo; bil je tudi pričujoč spoštovani gosp. vrednik našega milega „Tovarsa“ in poslušal k občemu veselju odgovore malih šolarjev in solare, kateri so pokazali, da so imeli učitelja, kateri jih dobro podučuje — gosp. Mandelca, kateri je tudi preskerbel letos vse šolske zapisnike v slovenskem jeziku in pokazal, da je pravi prijatelj domačih reči. Tudi iz zemljopisja so otroci povedati znali toliko, kolikor je primerno in potrebno njih sedanji starosti. Slava mu! — Škoda, da je dež one dni takolil, da mi je nemogoče bilo, šolske skušnje po drugih krajih terziške okolice poslušati. Nadjam se pa, da je povsod domači duh vel, ne samo po Gorenškem, temuč tudi po Dolenskem in Notranjskem.

L. T.

Iz Predoselj. X. 3. sept. je bilo v tukajšni šoli prvo očitno spraševanje. Otroci so prav gladko, razumno odgovarjali, brali in številili. Vidilo se je, da spraševanje ni bilo le na videz, temuč resnično, ker vsi otroci so bili prašani in so tudi pokazali, da dobro znajo svoje reči. Vsa fara že pozná korist te nove šole, kakor se sploh govoriti sliši. — Po spraševanju so naj pridniši učenci in učenske častne darila dobili. Prečast. g. kranjski dekan so podarili čveter zlate bukve: „Zlata vas“; verh tega so še nekterim pohvaljencom dali petice. Čast. g. mestni kaplan A. M. so tej šoli omislili in preskerbeli lepo vezane „zlate bukve“, v ktere se bodo zapisovale imena naj pridniših šolarjev. Domači g. fajmošter in g. kaplan sta tudi več knjig učencom razdelila. Zlahtni g. baron C o j z, kateri so bili tudi pri spraševanju, so hotli zavoljo veselega napredka te šole še posebno zadovoljnost pokazati in pridnim učencom in učenkam novo veselje napraviti. Na malega Šmarna dan popoldne so preblagi gospod povabili v berski grad tukajšno duhovščino, g. učitelja in vsch tistih 27 otrok, ki so bili pri spraševanju v zlate bukve zapisani. Pri gradu v prijetni sencu je zlahtna rodovina prijazno sprejela povablence. Po priljudnem pogovoru otroci nekatere pesmice zapojejo. Potem se približa prav majhina grajšinska gospodična k učenkam in nje bratec, mali gospodek, pak učencom. Vse je tiho in pričakuje, kaj bo. Gospodična in gospodek razdelita dvema naj pridnejšema otrokoma po dva goldinarja, drugim pa po goldinarji svitlega srebra. Učenci so dobili tudi „Malega sadjorejca“. Tudi miza je bila za povablence lepo naložena. — Vidilo se je, da so bili otroci zeló ginjeni zavoljo tolike nepričakovane milosti. Veselo so marjali in prepevali, dokler se hvaležni ne razidejo. Gotovo otroci, pa tudi drugi, nikoli ne bodo pozabili tega veselega dneva, in bodo odslej še raje in veseljše hodili v šolo. Mili gospodje dobrotniki pa se bodo gotovo tudi vedno bolj prepričevali, da bo milost, ki jo šoli naklanjajo, pri mladini bolj in bolj rodilo veselo cvetje in donašalo prelepo sadje prave omike, ktera je pri vsaki družini in soseski naj lepši kinč in naj gotovša podlaga časne in večne sreče. — Z Bogom, ljubi „Tovarsa“!

Iz Ljubljane. Razpis preč. ljublj. konzistorija 11. sept. t. l. pod št. 1101/206 vsem učiteljem, ki se pečajo s čebelarstvom, pripravnišnicam in šolskim knjižnicam priporoča novo čebelarstvo knjižico pod imenom: „Leitfaden zum rationellen Betriebe der Bienenzucht zunächst für Landschullehrer im Kaiserthume Oesterreich“. Spisal Janez Nep. Oettel, fajmošter v Pušnici na Češkem. S 16. podobami. Dobi se ta knjižica v zalogi c. k. bukvarnice za šole na Dunaju in v Pragu (s platnenim herbom) za 58 kr.

Iz Ljubljane. Pretečeno nedeljo zvečer so tukajšni mestjani svojemu ljubljenu predstojniku, blagorodnemu gospodu Michaelu Ambrožu, podali lepo zaupnico v slovenskem in nemškem jeziku, in so mu potem napravili tudi veličastno bakljado s krasnim slovenskim petjem, katero je spremljalo več tisuč ljudi, da se je vse terlo po mestu. Zares, bila je prav vesela večernica v sereu vseh, ki poznajo narod in njegove potrebe, in ki spoštujejo pravo domoljubnost. Ker ta zaupnica do ljubljene predstojnika tudi govori od šolstva in učiteljev, jo bo prihodnjic „Tovars“ celo prinesel.

Razpis služb in premembe v učiteljskem stanu.

V ljubljanski škofi. Na Brezovici in Dobrovi poleg Ljubljane ste s preč. konz. razpisom 12. sept. t. l. pod št. 1192/226 učiteljski, orglavcovi in cerkvenikovi službi, prva s 332 gold. 80 kr., druga pa s 321 gold. 50 kr. n. dn. letnih dohodkov razpisane. Prošnje za prvo (brezovsko) se ravnaajo do mil. kneza in škofa, za drugo (dobrovsko) pa do preč. knezoškofijskega stolnega kapiteljna v Ljubljani, in se oddajajo pri preč. konzistoriju do 6. t. m. Razpisane ste tudi s preč. konz. razpisom 3. in 4. sept. pod št. 1100/205 in 940/162 učiteljski, orglavcovi in cerkvenikovi službi v Šentvidu pri Žilici (v cirkniškem okraji) z 216 gold. 72 kr. in v Stopičah (v novomeškem okraji) z 222 gold. letnih dohodkov (večidel v naravnih pridelkih.) Prošnje za prvo (šentvidsko) se ravnaajo do slavnega posestnika nadliške grajšine v Seneku (löbl. Inhabung des Gutes Nadlišek zu Sonntag) in se oddajajo pri preč. konzistoriju do 10. t. m.; za drugo (stopiško) pa se ravnaajo prošnje do preč. kapiteljna v Novem mestu (Kollegiat-Kuratkapitel), in se tudi oddajajo pri preč. konz. do 15. t. m.

G. Janez Kalligar, zač. učitelj v Stopičah, pride v Šmarjeto. — G. Jakob Česnik, učitelj v Moravici, se je službi odpovedal. — G. Stefan Krombholz, zač. učitelj v Planini, (Stockendorf) in g. J. Jelovšek, poduč. v Ribnici, sta umerla. R. i. p. D!

Odgovorni vrednik:
Andrej Praprotnik.

Natiskar in založnik:
Jož. Rudolf Milic.